

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

- 3 חסל את המשגים הללו בהקדם! הקול-לווי' פ. ק. קליינמן
לאימון טקטי — מערך עזרי-אימון מעולה
9 הקול-לווי' ג. פומנוב
16 פשוטה „מן החלל“ הקפ' ר. ז. פולטה
19 דרכו של אד"ם הקול-לווי' ק. פ. קינור

צבא הגנה לישראל
הוצאת „מערכות“

מסדרות צבא הגנה לישראל של

המוסדות המרכזיים של הצבא הישראלי
מסדרות צבא הגנה לישראל
מסדרות צבא הגנה לישראל
מסדרות צבא הגנה לישראל

מסדרות צבא הגנה לישראל
מסדרות צבא הגנה לישראל
מסדרות צבא הגנה לישראל
מסדרות צבא הגנה לישראל
מסדרות צבא הגנה לישראל

המחיר והמחלקה הקרייתית, רח' ג' מס. 1

תמונת-השער

מכבסת-שדה צרפתית חדשה

מכבסת השדה הצרפתית החדשה אשר פותחה בכדי להחליף את האמריקאית, הנושנה והכבדה — בת 10 טון — ששימשה עד כה בצבא צרפת. היא מורכבת משני „גורמים“ שמשקלם 2,3 טון כל אחד. ה„גורר“ הכובס (שבתמונת השער) מכיל את מכונת-הכביסה גופה ואת המרתחת.

ה„גורר“ המגהץ מכיל מנגנון-סיבובי, מתקן מפיק-חשמל, משאבת-מים. המכבסה מופעלת ע"י ארבעה אנשים ובשעה אחת כובסת ומגהצת 50 ק"ג כביסת כלי כותנה (המשקל — במגהץ) או 35 ק"ג כלי צמר — כפליים לעומת ההספק של קודמתה. אפשר להפעילה לחיטוי בגדים שנוגעו בנושק כימי ולטיהורם מחומרים רדיו-אקטיביים.

חסל את המישגים הללו בהקדם!

הקול' לויט' פ. ק. קליינמן, צבא ארה"ב

בקרוב עושים החיילים בדיוק מה שהתרגלו לעשות באימונים. עקירת ההרגלים הרעים והחלפתם בהרגלים הנכונים — היא היא משימת האימונים. את ההרגלים הנכונים יש להחדיר בחיילים, באמצעות תרגול מתמיד, החדרה כה יסודית, עד שבהיותם נתונים בלחץ הקרב יגיבו באורח אינסטינקטיבי תגובות נכונות. דברים אלה חזרו ואמרו מפקדים אין-ספור במשך דורות אין-ספור. ובכל זאת — חיים אין ספור אבדו וקרבות רבים נסתיימו בתבוסה בגלל הרגלים רעים שנרכשו באימונים.

לעקור את ההרגלים הרעים ולהחליפם בנכונים

מקורות ומתכרים

(הארות והערות לקורא)

חסל את המישגים הללו בהקדם! — מאת הקול' לויט' פ. קליינמן

„החייל יעשה בשדה-הקרב בדיוק מה שלמד לעשות בשדה-האימונים” — כלל זה, שכל בעל נסיון מכיר בנכונותו, עמד לנגד עיניו של המחבר המאמר כבואו להוקיע שורה של מישגים מקובלים, הנעשים הן באימוני הפרט והן באימוני יחידות קטנות. כעצותיו, הבאות לתקן מישגים אלה, יגלה כודאי ענין כל מי שעוסק בהדרגה.

המחבר, המוכר לקוראי „צקלון” מעבודותיו הקודמות (בין השאר — „הקרב על בקיע המאן”, ב„צקלון” מס' 100) — עליהן חתם כבעל דרגת רב-טמל, — הועלה ב„קפיצה” לדרגת קולונל-לויטננט. הכיכוד? מסתבר שהיתה זו דרגתו לפני הצמצומים שנעשו בכוחות המזוינים של ארה"ב — והוא בחר אותה-ישעה להוסיף ולשרת בצבא בדרגה „מצומצמת”; והנה החזרה עטרתו ליושנה.

המאמר נלקח מתוך ירחונו של צבא ארה"ב „צבא” (Army).

לאימון טקטי — מערך עוריי-אמון מעולה — מאת הקול' לויט' פ. קליינמן

דרכים נוספות להפיק יתר-תכליתיות מן האימונים הטקטיים מוצעת בזה על ידי כותב רוסי הן בשכלולים בתחום ביוס-האויב (וראש כלל — בסוגית הדמאים), מאמרו מובא מתוך ירחון-הקצינים הסובייטי, „המבשר הצבאי”.

דרכו של אד"ם (ארגון דיכיווני מחודש)

החידוש שבארגונה של הדיכיונה האמריקנית — והפיכתה מדיכיונה חילונית לדיכיונה חילות-משולבים רבת-גמישות ועשיר-צירופים — חידוש זה הוא כמעט „מעשה בראשית” צבאי, המצריך תקיפת-מעבר בת שנים אחדות והתגברות על בעיות מנהליות והדרכתיות רבות.

סקירה מקפת זו על מהלכו של אד"ם (ראשי-התיבות העבריים של „ארגון דיכיווני מחודש”) שרת' שלו באנגלית הם ROAD (Reorganization of Army Division). מובאת מתוך ירחון „ביה"ס לפיקוד-למטה” של צבא ארה"ב, „ההשקפה הצבאית” (Military Review).

פשיטה „מן החלל” — מאת הקפיטן ה. ז. פולטה

הצניחה-החופשית הופיעה לפני שנים אחדות כמקצוע-אספרט חדש, וכבשה עד מהרה את תשומת-לבם של אנשי-הצבא כאמצעי-עזר מצוין לפעולות חשאיות מעבר לקורי-האויב (ראה „הצניחה-החופשית — בצד הצניחה הצבאית” ב„צקלון” מס' 92). המאמר הנוכחי מדגים כיצד ניתן לנצל „צלילת-רקיע” (השם המקובל בארה"ב לצניחה-חופשית) לצורך פשיטה-הפתעה מן האוויר, חרף אמצעי-המכ"ם של האויב. המאמר מובא מתוך ירחון-הרגלים של צבא ארה"ב „חיל-הרגלים” (Infantry).

שלב "ביקורת שוטפת" במהלך כל התרגילים הטקטיים של היחידות הקטנות

ניתן לעשות זאת, בלי לפגוע ברציפות התרגיל, בעזרת רמקול מותקן על-גיפ, שימשם לפיקוח, לתיקון משגים ולמתן הוראות במהלך התרגיל. בכל נקודה במהלך התרגיל יוכל המדריך (או השופט), אם ימצא לנכון, לעשות הפסקה "מתודית" ולחדש את מהלך התרגיל — אם בפקודה מילולית ואם באמצעות אות מוסכם במשרוקית. הפסקות כאלה, מאפשרות תיקון-בו-במקום של משגי היחידה, מסירת נתונים חדשים הנובעים מהפעולות שנעשו קודם לכן, והסבר-במועדו של הכללים הטקטיים הכרוכים בתרגיל.

כדי לאפשר תיקון מהיר של משגים אישיים בשעת תנועה, צריכים החיילים הנוטלים חלק בתרגיל לשאת על חום ועל גבם מספרים גדולים, שיאפשרו לזהותם מיד, לפי המשגים בביצוע האישי יש לקבוע מי הם ה"נפגעים" במהלך התרגיל, ומי הם הזקוקים לאימון-חוזר.

בשלבים הראשונים של האימון-היחידתי יש להגביל את הנפגעים — אך לא את ההערות לתיקון הליקויים — לגבי אותם האנשים העושים משגים בולטים וצורמים, או משגים חוזרים-ונשנים. ככל שהאימון מתקדם יותר יש להחמיר בקביעת הנפגעים. לשם השגת הרושם הפסיכולוגי הנאות וקלות הזיהוי אפשר לסמן את הנפגעים במיץ אדום או בגיר אדום.

ממש כמו שנוקטים מראש באמצעים נגד משגים העלולים להעשות בשעת לחימה, כן יש לנקוט מראש באמצעים לצמצום המשגים העלולים להעשות באימונים. באמצעות הצגות-שכנוע בשדה ניתן לעשות זאת ביתר יעילות מאשר בהרצאה בחדר סגור או תחת כיפת השמים.

פרט, אולי, לבחני-כשירות של היחידות, כל תרגיל טקטי של יחידה קטנה צריך שתוקדם לו הצגה מציאותית של פיתרון נכון.

שילוב של ביקורת שוטפת והצגה בניהולו של תרגיל טקטי מגדיל את משך הזמן שלו. אולם הגדלה זו מתפצה כליל ואף למעלה מזה הודות לצמצום של כל מכסת הזמן הדרושה ליחידה כדי להגיע לכשירות מלאה. בעובדה זו יש להתחשב שעה שמתכננים את האימונים.

אפילו בתחומי לוח-זמנים דחוס יכול כל מפקד יחידה לפעול רבות כדי להאריך את משך הזמן המוקצב לאימונים. דברים אלה חלים על כל המפקדים בכל הרמות.

אימון המפקדים צריך תמיד להקדים את אימון יחידותיהם.

כל קציני יודע כלל זה, כמוכן, אולם גוברת והולכת הנטיה לשכוח שהוא

מסכים אני, שהפער בין המצוי ובין הרצוי אינו ניתן לעולם לתימיה. עם זאת, הנסיון המעשי מלמדנו דרכים לצמצום פער זה ולהפחתת נזקיו הקטלניים. אכן, בצבא האמריקני כיום נטלו העלאות בדרגה ויציאות בדימוס הרבה מן הנסיון-הקרבי שרכשו אנשי יחידות קרי-החיות. משום כך נתון רוב האימון הטקטי בידי קצינים צעירים שמעולם לא נודמן להם לראות מה גורמים בשדה-הקרב משגי-אימונים שלא תוקנו מבעוד מועד.

כשמחשבה זו מנקרת בראשי הלכתי ואספתי עצות-למאמנים, מפי קצינים בעלי עבר מפואר במלחמת העולם השנייה ובמלחמת קוריאה. דברי הבאים מושתתים על הערותיהם והצעותיהם להקניית הרגלי-שדה-קרב נכונים, מנחילי-נצחון, לחיילים, בתרגילי יחידות קטנות.

*

הנהוג המקובל להשתמש בסיכום ביקורתי כבאמצעי העיקרי לתיקון שגיאות-ביצוע בתרגילי יחידות קטנות, יוצר הרגלים רעים.

מאחר והסיכום הביקורתי בא כרגיל בסיומו של התרגיל הטקטי, אין ביכולתו לטפל ביעילות במשגים אישיים, שנתגלו במשכו.

בדרך כלל, הזמן המוקצב לסיכום זה מתקצץ מחמת שהיות ועיכובים בביצוע שלבים מוקדמים של התרגיל. לעיתים קרובות תהיה רמת ההקשבה של השומעים נמוכה מאוד, מחמת עייפות ורעב. במקרה הטוב ביותר מצליח המבקר לומר לחייל במה שגה; כבר אין ביכולתו ליישם באורח מעשי בתרגיל את אורה-הפעולה-וההתגובה הנכון.

בתחומים אחרים של האימון מכירים יפה בחשיבות החיוניות של תיקון-בו-במקום. נוהגים בתרגול-סדר, למשל, להפסיק את התרגיל, לצורך מתן הוראות-תיקון, כל פעם שנעשתה טעות, ולחזור על התנועות הנכונות עד אשר הופך הביצוע הנכון להרגל.

שיטת החניכה במטוח הרובים, הנעזרת בפיקוח נוסף של האחראים על המקצים ועל חומת-המפגע, מודאת שהמשגים יתוקנו במהלך הביצוע. למראה סטיה קלה שבקלות מכללי הבטיחות אין המדריך מהסס להפסיק אש כל היורים עד שיתוקן המעוות.

רק במהלך תרגילים טקטיים נדחה התיקון, בדרך כלל, עד לגמר השלב המעשי של התרגיל. ואולם שום צורת-אימון אחרת אינה מרבה, כתרגילים הטקטיים ליצור הרגלים-לשדה-הקרב — שבו העונש על אורח-פעולה מוטעה הוא מר ונמחר. העצה הראשונה היעוצה היא אפוא:

חל גם על משקיים עד מפקד-הכיתה ועד בכלל. כך סבורים ותיקי קרבות שהיו משקיפים באימונים הטקטיים שנערכו לאחרונה והרי הצעתם הבאה:

בצע חזרה-שלדית על התרגיל עם הקצינים והמשקייים לפחות יום אחד לפני היום בו על יחידותיהם לבצע אותו.

חזרה זו אין לפרשה שלא כהלכה כסיור בלבד של שטח האימונים או כחזרה-ללא-אש. עליה להיות תרגיל-אימונים מתוכנן כהלכה על אותו שטח עצמו, ולפי אותם המצב והתביעות בהם יתנסו יחידותיהם של הקצינים והמשקייים. כדי שלא יפריע הדבר למהלך אימוני היחידה, ניתן לחלק את המשקייים לשתיים-שלוש קבוצות, ולחזור עם כל קבוצה על התרגיל.

עריכת חזרות על התרגילים לשם הדרכה מכינה של המפקדים תצמצם במידה רבה את משגיהם בעת ביצוע התרגיל. לא זו בלבד צמצום השגיאות של המפקדים יחסוך זמן ויאפשר להם להטות יותר תשומת-לב לביצוען של יחידותיהם, אלא אף יגביר את האמון ואת ההערכה שרווחים להם פקודיהם.

הרבה הרגלים רעים שנרכשו באימונים נובעים ממשגים הנעשים בשעת תכנון התרגילים הטקטיים. המשגה הרגיל ביותר הוא "הקטנת הממדים" של התרגיל. ליקוי זה גורם לתכנון תרגילים שקנה-המידה שלהם קטן מדי לגבי הטוחים של כלי-הנשק של הרגלים — ובמיוחד של כלי-הנשק שטוחי-המסלול.

הקטנת-הממדים נובעת בדרך כלל מאחת מן התפיסות-המטעות הבאות, שלהם נתפס המתכנן "הירוק" — שכל תרגיל חייב "לכסות" את כל השלבים במשך אחד — בלי להתחשב בזמן שהוקצה לשיעור זה (כלומר — שהשיעור יכול את כל השלבים שמן שטח הכינוס ועד להגנת היעד מפני התקפת-נגד); ושניתן יהיה להשקיף על ביצוע התרגיל מנקודת-תצפית יחידה, למען נוחות הפיקוח או למען "עשיית" רושם על המשקיפים-האורחים, או משני הטעמים גם יחד; שכלי-הנשק המסייעים יתלוו ממש אל היחידות המסייעות; שהלחימה תדמה לסרטי-הדרכה טקטיים — ואף לסרטי-מלחמה הוליבודיים — שבהם הפיזור וההסתר מצומצמים במידה ניכרת, או שמתעלמים מהם לגמרי, מתוך התחשבות בצרכי המצלמה והתסריט.

כתוצאה מהקטנת ממדי התרגילים הטקטיים רואים אנו בשדה-הקרב את התופעות הבאות: בחירת קווי-התחלה, שהאויב יכול לגרוף אותם באש שטוחת-מסלול... יחידות עוצרות בשטח פתוח, מתוך אשליה הרת-שואה, שהן נמצאות מעבר לטווחי נשקו של האויב... יחידות בתפקידי-אבטחה ויחידות-האם שלהן נפגעות בעת ובעונה אחת באש שטוחת-מסלול מאותו מקור-אש אויב... צוטי מרגמות ומקלעים-בינוניים מרותקים באש ביחד עם היחידות, שלהן עליהם לסייע, במקום שיימצאו בעמדות שמהן יוכלו לסייע מיד בהתאם לתכנית-האש.

מד-הטוחים הוא כלי יעיל למניעת הקטנת-הממדים בתכנון תרגילים טקטיים

בשעת הסיור המוקדם של שטח-התרגיל יש לציין את המרחקים בין פרטי-הנוף העיקריים ולערוך השוואה בין מרחקים אלה ובין טווחי כלי-נשק. ההשוואה תספק מסגרת לפיתוח מצב מציאותי לתרגיל. בשעת יצירת מסגרת-התרגיל, יש להשיחך מן הראש מצבים ופתרונות מתרגילים אחרים, ולהתייחס לקרקע רק לפי כללי הטקטיקה.

הצעד הבא בתכנון הוא לכתוב בפרוטרוט פתרון מציאותי לתרגיל. בשעת תהליך פתירת התרגיל מסלק המתכנן את המיותר שבו, ומכין את תכנון החזרות על התרגיל (למפקדים) והצגתו.

בעת הכנת פתרון-המתכנן ותכנית ההצגה עושים רבים משגה בבחירת המקומות לעמדות-תצפית, עמדות-פיקוד ועמדות-הנשק המסייע. לעיתים קרובות הם בוחרים בשבילן את המקומות הטובים ביותר, המובנים מאליהם. מקומות "המובנים מאליהם" עלולים להיות מסוכנים מאד בקרב. הם מסומנים בתכניות-האש של האויב. נתיב-ההתקדמות המובן-מאליו יהיה בדרך כלל ממוקש ומכוסה באש כבדה.

שטח האימונים — ולא שדה-הקרב — הוא המקום הטוב ביותר ללמד בו את החיילים להמנע מן "המקום המובן מאליו".

כלל זה חל גם על הפרט וגם על היחידה. התרגילים צריכים לכלול תחבולות-אויב ומלכודות-פתאים הדומות לאלה הננקטות בשעת הלחימה. לדוגמה, חיילינו בצפון-אפריקה (במלחמת העולם השנייה) מצאו לעיתים קרובות שוחות המעניקות להם מחסה נוח מאוד בקרבת מכשולים ושדות-מוקשים של האויב. כאשר ניסו להיכנס לשוחות אלה בעת שניתכה עליהם אש, או כאשר רצו למצוא בהן מחסה בשעת פיצוץ-מכשולים, גילו מאוחר-מדי, כי השוחות ממוקשות.

לאחר שתכננת תרגיל מציאותי ודרכים להשגת תגובות אינסטינקטיביות נכונות מצד החיילים בהיותם תחת לחץ, אל תקצץ בתרגיל עד שיתאים למשך-שיעור אחד בתכנית-האימונים. במקום זאת חלק את התרגיל לשלבים ברורים, שיבוצעו במשכי-זמן, שיבואו זה אחר זה, המטפלים בלימוד אותו הנושא, או נושאים הקשורים אליו. התייחס אל כל שלב כאל תרגיל בפני עצמו.

אפילו כשאין תוכנית-האימונים מאפשרת שימוש חוזר-ושב באותו השטח, מוטב לבצע נכונה שלב אחד של התרגיל מאשר להחפו ולבצע את כולו. כבר נאמר, כי החייל הממוצע עוסק זמן מועט מאוד בדברים שיעשה בלחימה, כאשר הוא ממלא את חובותיו היום-יומיות בימי שלום; וזמן מועט מזה עוסק הוא בעשיית הדברים הללו בדרך שבה יצטרך לעשותם בשעת לחימה. על כן, הכרחי

הוא שלפחות באימוניו הטקטיים לא יבוזבו אפילו רגע אחד מזמנו בעשיית דברים באורח הבלתי-נכון!

נצל ניצול מלא את משרד-הזמן והמאמץ שהוקצו לתרגיל הטקטי בלתי-הסכוני הוא ואף בלתי-נחוץ לבצע תרגיל טקטי שונה בשטח שונה בכל יום. אותו מצב-יסודי ואותו השטח עשויים לספק מצב מציאותי וחוסך-זמן בתרגילים רבים, שיש קשר ביניהם. תרגיל יחיד עשוי לשמש ללימוד כל נושא החל בגיטוש ופיטרול וכלה בהגנה ניידת. הדבר מעניק למתאמנים תחושת המשכיות ותפיסה נכונה של הקשר ההדדי בין הנושאים הטקטיים. למעלה מ זאת, הדבר תואם יותר את הלחימה ממש, כיון שלעיתים קרובות היחידות לוחמות במשך שבועות רבים באותו השטח — ולפעמים מכוונות כל פעולותיהן כלפי אותו היעד.

אף ההדרכה בנושאים מנהלתיים וטכניים תעניין יותר את החיילים אם תוגש להם במסגרת מצב קרבי ותקושר עם משימות טקטיות ברורות. חייל רגלי אחד, ותיק של שתי מלחמות, הביע את הדעה המעוררת מחשבות, שאת המקצועות הצבאיים כולם יש ללמד תוך כדי מהלך תרגילים טקטיים — החל בשלב מוקדם מאוד של האימון הבסיסי!

העצה האחרונה נוגעת למשגה הראשון שנתפסים לו הרבה מתכנני תרגילים — החיפוש אחר שטח "אידיאלי". בחירת שטחים שיש בהם שטח גבוה, צמחיה ודרכי-גישה הדרושים לתרגיל יוצרת תמונה כוזבת של שדה-הקרב, במיוחד של החייל.

בשדה-הקרב אין כלל דבר הקרוי "שטח אידיאלי" מבחינה טקטית. האויב נמצא תמיד... במקום בו אתה מגלה אותו; והוא עושה תמיד כמיטב יכולתו להפתיעך. רבות הן המערכות החשובות של המלחמות האחרונות שנערכו במקומות הדומים יותר לשטחי מחנות-צבא שלנו, מאשר לשטחי האימונים. שטח טוב לתרגיל של יחידה קטנה נמצא בכל מקום בו יכול החייל לכוון את נשקו.

על כן, בתרגיל טקטי מציאותי אפשר להתחיל ממש על מפתן הדלת ממנה יוצאת היחידה. בעצם אפשר לערוך תרגיל טקטי מלא בלא לצאת בכלל מתחומי המחנה. אפשר אפילו להשתמש בחלון חדר מגורי הכיתה כבעמדת תצפית למטוח מרגמות הנערך בקנה-מידה מלא. מטוח שבו תוכל לירות כמה פצצות שתרצה בבטיחות ובדייקנות ממש כמו במטוחי אש-חיה.

על ההדרכה —

לא הבישן למד ולא הקפדן למלמד.

אבות ב', ו'

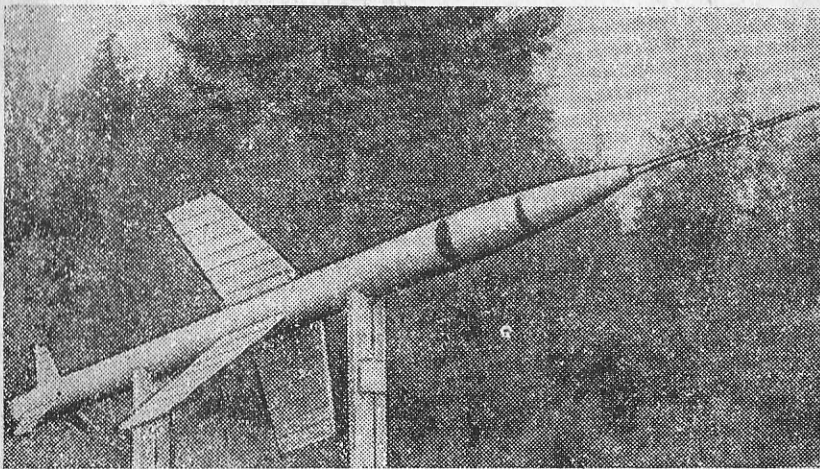
המחש להם את שדה-הקרב!

לאימון טקטי - מערך

עזרי-אימון מעולה

הקול-לויט' נ. פומוזוב, צבא בריה"מ

כדי לאמן את החיילים, הסמלים והקצינים במה שנחוץ לקרב בן-זמננו הכרחי ליצור מצב טקטי שיהיה מקורב ביותר לתנאי-קרב ממשיים. דבר זה מושג באופן הטוב ביותר באמצעות תרגילים דו-צדדיים. ברם, ביחידות נערכים גם תרגילים ואימונים טקטיים לא-מעטים שאין בהם אלא ביום האויב בלבד. אגב ביצועם של תרגילים ואימונים אלה משתמשים בביום "מוסכם" פגום-למדי (למשל: חייל אחד — נחשב לכיתה; טנק אחד — למחלקה; תותח אחד — לסוללה, וכד') קשה להדגים למתאמנים — באמצעים ודרכי-ההדרכה הקיימים — את אורחי-פעולתו הטקטיים של האויב-המבוים, וקשה ללמד את המפקדים להעריך נכונה את המצב שנתהווה ולקבל החלטות מבוססות. לכן מסומנים תכופות אמצעי-הלחימה והאש של האויב וכוח-אדם שלו רק בעזרת מטרות-דמות ושלטי עץ-לבוד. אש הארטילריה, הרגלים והטנקים — מסומנת באמצעות יריעות צבעוניות או עלידי ניצוצי-אור מוסכמים. על פעולות האויב נודע למתאמנים תכופות רק

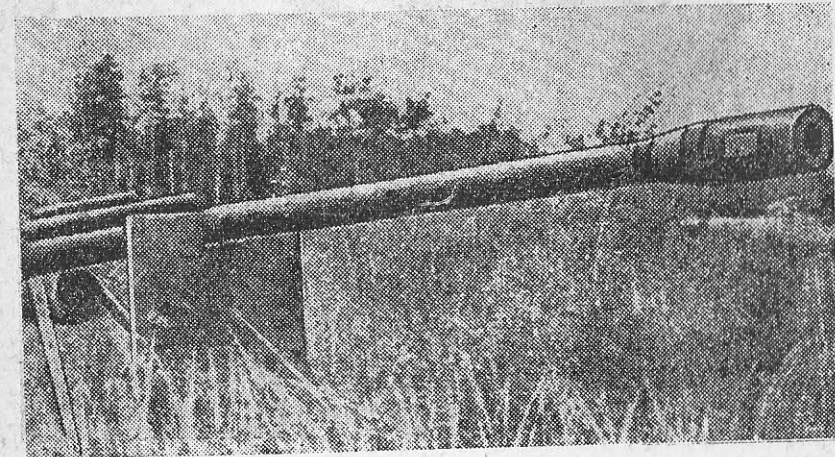
ציור 1: דמה של טיל נ"ט בעמדת-שיגור

מתוך "סיפורי-מצב" הנמסרים להם בעל-פה על-ידי אנשי-הבקרה. במלים אחרות: המתאמנים חייבים, פשוטו כמשמעו, לתאר לעצמם את פעולות האויב בדמיונם. אך הרע אינו טמון רק בזה. אם בשדה-האימון אין מטרות של ממש — הרי שבמהלך התרגיל (למשל — עם יחידות-שריון) לומדים טקטיקה, בעיקר-של-דבר, רק המפקדים; היות והם שמפעילים את מכשיר-האלחוט ופוקדים על יחידות-המשנה או על צוות-הטנק, בהתאם ל"סיפור-המצב" שקיבלו על אודות פעולות ה"אויב", — ואילו הנהגים, התותחנים והטענים של הטנק הופכים לא-פעם ל"ניצבים".

נשאלת השאלה: — כיצד להימנע מליקויים אלה בתרגילים ואימונים בהם האויב רק מבוים? תשובה חלקית לשאלה זו נותן תרגיל, שבוצע ביחידתו של הקצין ניקיטין.

התרגיל הזה מוכיח, שישנה אפשרות ליצור, בעזרת התקנים פשוטים, מצב ואיירה אשר יאלצו את המתורגלים לעקוב בתמידות אחר הנעשה ב"שדה הקרב", לאכן את האויב ולהעריך נכונה את פעולותיו וכן להתאים את פעולת היחידות-המתורגלות אל המצב שנתהחה.

בתרגיל הנידון לא בוים ה"אויב" על-ידי כמות מוגבלת של אמצעי-הלחימה, שלטי-עץ-לבוד או יריעות — ואף לא במטרות-דמות (שלא תמיד משקפות הן נאמנה את אופיה של מטרה זו או אחרת). הוא בוים על-ידי דמייים פעילים של תותחים, מרגמות, טנקים ומקלעים, בגודל טבעי, שצוידו במנגנונים לחיקוי-ירי, נמסר על אחדים מאירועי תרגיל זה.

ציור 2: דמה של תותח בן 90 מ"מ בעל הנעה עצמית בעמדת-אש

...מחלקת-טנקים, שפעלה בחוד, הגיעה אל פאת היער — ונתקלה באש של מוצב-חוץ "אויב". לפני הטנקים תימרו-ועלו לפתע, בוו אחר זה, שלוש מזרקות-עפר, חיקויי-פגזים אלה ביימו את אש טנק ה"אויב", המחופר במוצב-החוץ הנ"ל. "ממול — גבעה, שני טנקי אויב" שמע מפקד המחלקה מבעד לאוזניות כובע-השריונאים.

"ישר, גבעה, שלושים מעלות ימינה — שני תותחי אויב", דיוח מפקד הטנק הימיני.

מחלקת-הטנקים התקדמה לאחר שהתפרסה בקו, בתמרנה בין השיחים; היא כחרה לעצמה במחסות ופתחה ב"אש" לעבר הטנקים והתותחים של ה"אויב". עם "השמדת" מוצב-החוץ הגיע החוד אל נחל. ה"אויב" קיבל את פניו באש תותחים ומרגמות מפאתו של היער "רחוק" ומהגבעה "זרקורית". כאן נכנסו לפעולה דמיי המקלעים, צותי-הטנקים עסקו בגילוי המטרות אשר ביימו אש נמרצת.

באופן דומה בוים האויב גם בהמשכו של התרגיל. בשלב הסופי של התרגיל הדפה יחידת-הטנקים התקפת-נגד, אשר בוימה על-ידי דמיי-טנקים, המותקנים על מכוניות GAZ-63 (מכונית-משא מטיפוס "פורד", שקיבולה 1.5 טון). המתאמנים יכלו לראות את תבנית-הקרב של טנקי-ה"אויב", למנות את מספרם, לקבוע את הטוח אליהם — ו"לפתוח" באש מכוונת. דמיי הטנקים היו עשויים מעץ-לבוד.

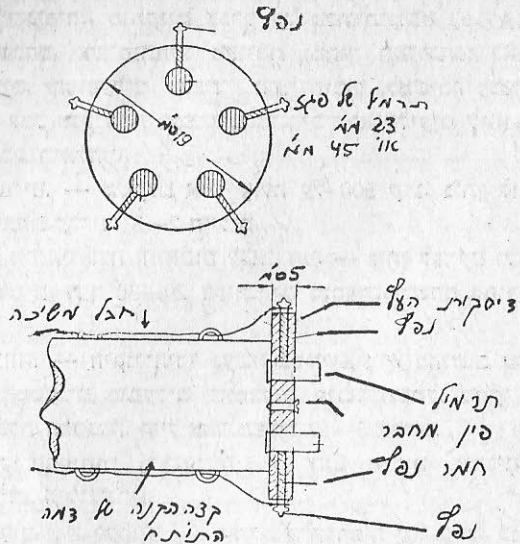
כל דמה היה מורכב מארבעה חלקים: משני שלדי מערכות-החלים, שחוברו אל דפנות המשאיות באמצעות חישוקי-מתכת; משלד הצריח, עם תותח, שהורכב על תא-הנהג; ומשלד החלק הקדמי של הטנק, שחובר אל ווי-הגרירה של המכונית. הדמה כולו הורכב על-ידי 4 חיילים, תוך 30-40 דקות, — כוונות

ציור 3: מטרת דמות, אומת ציור 4: דמה של טנק חיקוי-עפר עם מנגנון חיקוי-אש.

ציור 4: דמה של טנק חיקוי-עפר עם מנגנון חיקוי-אש.

ציור 5: מנגנון חיקוי-ירי לתותח

תקיפת מוצבי-הגנה, ניהול קרב בנקודת-ישוב וכיו"ב. מלבד זאת יש להתקין את השדה בצידו שידוא בשלמות את ביומן של פעולות האויב בשעת לימודו של כל נושא טקטי שהוא הן באימון צות-הטנק או המחלקה, והן באימונים פלוגתיים וגדודיים (מחוץ לתרגילי אש-הקרב — אשר בהם יש ליצור מערכת מטרות-דמות).

השימוש בדמיי אמצעי-לחימה וכלי-נשק הנו תכליתי לא רק בתרגילים בהם מבנים האויב, אלא גם בתרגילים דו-צדדיים — ובמקומות בהם לא ניתן להפעיל גייסות.

הדמיי הנדונים כאן צריכים לשקף את הסוגים העיקריים של חימוש האויב המבנים וציודו — ועל-ידי כך יסייעו גם לבנים אורחי-הפעולה והמהלכים הטקטיים האופיינים לו. חשוב לשמור על העקרון שכל הציוד הנדרש יהיה קל להובלה, ושיאפשר יצירת מצב טקטי מציאותי בכל שטח שהוא, ללא הכנתו המוקדמת. הציוד חייב לאפשר הפעלה מעמדת-הפיקוד הניידת של מנהל-התרגיל, במרחק 2—3 ק"מ. האמצעי-הבסיסי לשליטה עליו חייב להיות קשר-אלחוט.

התקנת הציוד באזור שנקבע לכך אסור שתמשך יותר מיממה אחת. מספר האנשים וכלי-התובלה שיועסקו בהכנת אזור האימון צריך להיות מינימלי. נראה לנו כי לצורך הכשרתן הטקטית של יחידות נחוצים דמיי-פעילים בעלי התכונות הבאות:

המכונית לקרב לא נפגמה, כי לשם הרכבת הדמה נחוץ היה להסיר רק את דלת-התא מצדו של מושבי-הגנה.

להתקנת מנגנוני חיקוי-ירי של תותחים (ציור 5) השתמשו בתרמילי פגזים בני 23 ו-40 מ"מ, ששוכנו לתוך דיסקית-עץ בקוטר של 19 ס"מ — וזו הורכבה על לועו של דמה-התותח. מנגנון-חיקוי כזה היה יוצר רשף ועננת-עשן, שנצפו בעין בלתי-מזוינת ממרחק של 2 עד 2.5 ק"מ.

דמיי המקלעים הותקנו מעץ-לבוד, בצורת מטרות-דמות מס' 10 (ראשו של החייל שוכב — וחייל שני, הכורע על-ידו); במרכזו של כל דמה הוכנס קנה משומש של רובה-אבטומטי, עם התקן לניהול אש אבטומטית.

בסך הכל הותקנו 50 דמייים של מקלעים קלים ובינוניים, 12 תותחי-שדה, 4 תותחים ג"ט מתנייעים, 4 תותחים ללא-רתע, 6 מרגמות ו-10 טנקים. דבר זה איפשר ליצור "נתוני-מצב-טקטי" בגורה שרחבה כ-1.5 ק"מ ועומקה 12 ק"מ.

לשם חיקוי-אש ה"אויב" הוקצה חייל אחד לכל סוללה ולכל 10 דמיי-מקלעים. את "אש" דמיי-הטנקים ניהלו נהגי המכוניות שעליהן הורכבו הדמייים.

כל הדמייים (תמונות מס' 1, 2, 3, 4) עשויים היו בגודל טבעי. היה צורך ב-17 מכוניות-משא להרכבת דמיי הטנקים ולהובלת שאר הציוד — דבר זול בהרבה מביום אויב, ולוא גם באמצעות 3—5 טנקים בלבד.

אין ספק שבתרגיל עליו סופר כאן מצויים היו די הרבה ליקויים בהכנת שדה-האימון ובהתקנתו. כך, למשל, יכלו דמיי הטנקים לנוע רק לאורך מסלולים שנקבעו מראש, משום שלנהגי הדמייים לא היה קשר אלחוטי. אפשר למנוע ליקוי זה על-ידי התקנת מכשירי-אלחוט, או לפחות מקלטים בדמייים.

מערכות הפעלת המטענים-הפירוטכניים שהותקנו על דמיי התותחים, המ-גמות והטנקים של ה"אויב", לא פעלו תמיד ללא-תקלות. חסרו מנגנונים לחיקוי ירי לדמויות שביימו את הרגלים. היו תקלות גם בעבודת דמיי-המקלעים.

לדעתנו, חייבים כל המפקדים, אנשי-היעול והממציאים הצבאיים להקדיש תשומת-לב רבה כדי לפתור את בעית מציאתן של שיטות תכליתיות יותר לביום פעולות האויב ואשו.

ובכן — במה צריך, בעצם, להתבטא מערך עזרי-האימון לצורך הדרכה טקטית? בראש-ראשונה חשוב שימצאו שדות-אימון מותקנים בבסיסי-ההדרכה, בהם תהיה אפשרות ללמד, באופן מעשי, צות-טנק או יחידת-משנה, תרגולת-קרב זו או אחרת. בשדה-אימון כזה יש להתקין קטעי-שטח שבהם מכשולים הנדסיים מסוגים שונים (מחסומים, יתדות ג"ט, שדות-מיקשים, תעלות ג"ט וכד') מוצב-הגנה; מגנן ג"ט; דגם של נקודת-ישוב; קטע של מכשול-מים וכן — אזור-נגוע, כאן תסגלנה לעצמן היחידות את הטכניקה של התגברות על מכשולים הנדסיים וצליחת קטעי-שטח נגועים ואזורי פיצוץ-אטומי; תלמדנה את אורחי צליחת מכשולי-מים.

- דמיי-טנקים — אלה הם דמיים מיטלטלים (מתפרקים — או „נפחים“ — דהיינו ברי-ניפוח), מותקנים בנקל על מכונית-משא GAZ-63, או מצוידים במנוע משלהם. אש-תותחים מבויתת (מתוך תא-הנהג) באמצעות כדורים-ללא-קליעים, המופעלים על-ידי חוטי-חיבור למשיכה-מכנית או בחוטים-חשמליים. לכל טנק-דמה מקציבים כדורים-ללא-קליעים ל-10—7 יריות. הנהג מצויד במכשיר-אלחוט.
- דמיי-נגמש"ים. — משקלם אינו עולה על 500 ק"ג. ניתן להרכיב דמה כזה תוך שעה אחת על-ידי 3—2 חיילים.
- דמיים של תותחי-שדה ותותחים ללא-רתע. — ניתן לפרקם ולהרכיבם, על-ידי חייל או שניים, תוך 30—20 דקות. הם מוסעים, כשהם מפורקים, במכוניות-משא.
- דמיי-מרגמות. — חיקוי-הירי נעשה בפגזי-אימון, בחישוב של 10—7 יריות למרגמה. המטענים מופעלים באמצעות חיבור-חשמל, מתוך עמדה הנמצאת בקרבת עמדת המרגמה. חייל אחד מפעיל 12—6 דמיים.
- דמיי מטולי-הרקטות (רב-קניים). — הנם ניחים, ניתנים לפרוק וקלים להסעה (ללא חיקוי-ירי).
- דמיי מטולים נ"ט רקטיים. — זוהי מטרת-דמות של חייל, במצב הקרוב לזה של מפעילי-מטול. חיקוי-הירי — באמצעות פצצות-אימון. זהו דמה הצץ-ומפיע — ונעלם שוב, לאחר בצעו יריה אחת. מופעל באלחוט.
- דמיי מקלעים (כבדים). — מטרת-דמות המצוידת במנגנון לחיקוי הצלילים ורשפי-האש של ירי-המקלע. דמה צץ-ונעלם, המופעל באלחוט. ברגע הופעתו יורה הדמה צרור או שניים קצרים — ואחר-כך נעלם.
- דמיי קבוצות-רגלים. — דמויות של קבוצות חיילים, רצים או נעים, המורכבת על קרוניות מתנייעות (זחליליות). הם מופעלים באמצעות אלחוט. המשדר אחת מהפקודות הבאות: „קדימה“, „אחורה“, „ימינה“, ו„שמאלה“.
- דמיי מכשולים נ"ט (מוקשים, יתדות, תישים נ"ט). — דמיים מיטלטלים, העשויים חומר קל. בקרב החדיש תתנהלנה, כידוע, היחידות בתנאי הפעלת הגשק האטומי והכימי. על-כן, הכרחי ליצור „ביום“ וחיקוי כאלה שיתנו למתאמנים מושג כלשהו על טיב ההריסות הנגרמות על-ידי פיצוץ-אטומי. דבר זה אף יחייב את המפקד לארגן את התצפיות-נגד-רדיו-אקטיביות ולנקוט באמצעי הגנה נגד-אטומיים.
- ראשית כל יש לבחור באזור-האימונים קטע-שטח פתוח בעומק מערך-ההגנה של האויב — ולהציב בו, במקומות מתאימים, מספר דמיים של טנקים, תותחים ומכוניות הרוסים. להתקין בו 4—3 חפרות הרוסות ולהעמיד עמוד או שניים שנתלכסנו עם שרידי חוטי-טלגרף קרועים. בתרגיל שערכה יחידתו של הקצין

ניקטיין הוקמו (ממוטות, שנכרכו בזרדים) מספר „חזיתות-בתים“, אשר בשעת „הפיצוץ האטומי“ התלקחו (ההתלקחות — נגרמה באמצעות חומר-נפץ). את דמיי אמצעי-הלחמה שנפגעו ואת החפרות הרוסות יש למקם במרחק כזה מ„נקודת-האפס“ בתרגיל של הפיצוץ-האטומי, שהמתאמנים יוכלו לקבל מושג ולו קרוב-כלשהו למציאות, בענין טווח-הפגיעה של נשק-אטומי. את הקטעים הנגועים אפשר לביים באביזרי-חיקוי כימיים (כגון „רימון-אימונים“ של עשן „מרעיל“ ועוד).

ודאי שאין לשער, כי הצד התוקף יוכל לראות את כל ה„מרכיבים“ שב„היערכות-הכוחות“ של המתגונן. אך לפי איגודי אמצעי-האש של הלוחם, תכנית-האש הכוללת, מיקום מוצבי-ההגנה ומוקדי-התנגדות אחרים יוכלו המתורגלים להסיק מסקנות נכונות על אופי ההגנה, איגוד כוחות האויב והטקטיקה לפיה הוא פועל — והרי אלה הם העיקר לקבלת החלטה מבוססת.

התקנה מומחשת כזו של שדה-האימון תאפשר לנהל את התרגילים והשיעורים הטקטיים כשהם שלובים בנושא בקרת-האש וניהולה; שהרי מפקד הטנק והטען, למשל, בצפותם אל מטרות ממשיות, יתאמנו אגב-כך באיכוף-מטרות ובקביעת טיבן — והסדר לפיו יש „לטפל“ בהן לשם השמדתן, בהתאם למידת-חשיבותן של מטרות אלו. כששרשותו הכמות התיקנית של תחמושת-אימונים, יוכל הטען להתאמן בטעינת התותח ובקיום התצפית אל שדה-הקרב; פעולותיו אלו תשאנה אופי תכליתי יותר.

לאחר שנוצרת אווירה כזו, מעמיד הדבר גם את הנהג של הטנק בתנאים חדשים, וידרבן אותו לעקוב אחרי פני-השטח שלפניו, לא רק מנקודת-המבט של עבירותו אלא אף מזוית הראיה הטקטית (מה יכול להסתתר מאחרי מחסה טבעי זה או אחר?).

רחוקים אנו מאוד ממחשבה שאת הגירסה, המוצגת כאן, בסוגיית התקנת שדות-אימון בעזרים ודמיים, יש לקבל בשלמות וכמות-שהיא, ושהיא המודאת פתרון מלא של בעיית הסידורים הדרושים לביצוע נאות של תרגילים טקטיים; אולם עלינו לשאוף לפיתוח מכלול כזה של עזרי-האימון זולים ומתאימים, אשר יאפשר ליצור בתרגילים הטקטיים מסגרת-תנאים אשר תהיה מוחשית ומאלפת כאחת. מכלול-עזרים שכזה יסייע לעקור שורה של „פיקציות מוסכמות“ הנהוגות בהדרכה הטקטית; הוא יחסוך הרבה שעות-עבודה של מנוע הטנק ושל ציוד-לחימה יקר אחר, אשר כיום נאלצים להפעילם למטרות ביום האויב בכל תרגיל ואימון טקטי; וכן יפחית הוא בהרבה את מספר החיילים המועסקים כיום בתפקידי-העזר השונים בשעת ביצוע התרגילים והאימונים הטקטיים בשדה.

פשיטה „מן החלל“

הקפיטן ר. ז'. פולטה, צבא ארה"ב

פרצי אש-תותחים הבליעו את קולו של המטוס הקטן, הטס בגובה רב. דמדומים המחשיכים והולכים הסתירו את הנקודה הזעירה מכל עין עוינת — פרט לעין אחת, היא העין המחפשת ללא-הרף של מכ"ם-ה"תוקפן"¹. מפעיל-מכ"ם טרוד הבחין בנקודה עד מהרה, ודיווח על פולש דקיק וכמעט סמוי-מעין זה, שפלש למסך המכ"ם שלו. אולם מגעי מכ"ם גדולים יותר וברורים יותר אסרו את תשומת לבו, והללו, רבים היו, הוא וחבריו רשמו את נתונייהם של כולם, לרבות מהירויותיהם, נתיביהם, גבהיהם. דבר לא נעלם מהם — כך חשבו.

מסך-המכ"ם הבהיר שלהם לא גילה להם, כי הנקודה הזעורית ביותר והאיטית ביותר שעליו הולידה לפתע חמש נקודות זעירות ממנה. לפי שעה הוסיפו לתהות על מגמתן של קבוצות המטוסים הרבות הטסות לכאורה ללא אבחנה. ידיעותיהם על מגמתן לא נתרבו גם כשכל מגעי-המכ"ם נעלמו סוף-סוף, משגוזו המטוסים כלעומת שבאו.

בדממה צללו חמש הנקודות צלילה בת אלפי מטרים בחלל. חמשה מצנחים פרחו לפתע, מקץ דקות אחדות נחתו חמשה אנשים בלי שיובחן בהם, במפגש שנקבע מראשו, במרחק-מה מעבר לקו-האויב. מקץ שעות אחדות אחזו להבות בבסיס-אספקה של ה"תוקפן", בקרבת-מקום, והשמידוהו כמעט לחלוטין. בטרם יספיקו כוחות ה"תוקפן" להגיב, נעלמו הפושטים והיו כלא היו. עם אור-ראשון נאספו בנקודת-מפגש על ידי הליקופטר, והוחזרו לכוחותיהם-שלהם.

לדרך המיוחדת במינה, שבה שוגרה קבוצת-פשיטה זו, היה חלק חשוב בהצלחתה. אורח-הפעולה זה, המכונה „צלילת-רקיע“, תחילתו בסתיו 1959, עת קבוצה קטנה של ספורטאי-צניחה צבאיים הפגינו את יעילותו בפורט-קמפבל (בארה"ב) בשעת תמרון, בערכם פשיטה-מש, דומה במידה-מה לפשיטה שתוארה לעיל.

אורחי „צלילת-רקיע“ שונים הם מצניחה צבאית רגילה בשלוש בחינות עיקריות. ראשית, הצנחן קופץ מן המטוס ברום גבוה יותר בהרבה (4000 מ' — 1700 מ'), בקיימו שליטה מלאה בגופו, באויר, הוא נופל נפילה

(1) כינוי הנהוג בצבא ארה"ב לציון ה"אויב" בתרגילים ובתמרונים — המער.

הפשית עד שהוא מגיע לרום הרצוי לפתיחת מצנחו. במרוצת משך-זמן זה יכול הוא לשנות את נתיבו (באוויר) במאות מטרים לכל כיוון, לפי הרום שממנו קפץ וכיוון הרוח ומהירותה. הוא מפקח על נתיבו באויר בשנותו במקצת את תנוחת גופו, בדומה מאוד לטיס-דאון המשנה את נתיבו על ידי הטיה מתאימה של משטחי-ההיגוי של דאונו. כאן מסתיים הדמיון בין השניים, כי לצולל-הרקיע יש בעיה נוספת, והוא קצב-הירידה, שאינה ידועה לטיס-הדאון, מבחינה זאת ניתן לדמות את צולל-הרקיע לאבן, שכן ברגיל נופל הוא במהירות בת 230 ק"מ — 180 ק"מ לשעה.

שנית, צולל-הרקיע מפעיל את המצנח שלו באמצעות חוט-משיכה. מגרעותיה של רצועה-פותחת-מצנח-קבועה („סטטיק לייף“), שארכה מאות ואפשר אלפי מטרים, המחוברת למטוס, הן מובנות-מאליהן. שעון-עוצר ומד-רום הצמודים למצנח-העתודה שעל חזהו מראים לו אימתי הגיע לרום הדרוש לפתיחת המצנח. הבדל שלישי עיקרי הוא בסוג-המצנח. כאשר מצנחו של צולל-הרקיע נפתח, נדמה למסתכל בו שלא נסתים ייצורו. חלל גדול אחד או שני חללים, בחלקו האחורי של המצנח, מתמשכים מן הבסיס כמעט עד הציצית. שכלול זה, ועוד שכלולים פחות-בולטים יעניקו לצנחן מהירות-קדימה, ויאפשרו לו לבצע תפנית בת 360 מעלות תוך שניות ספורות, וזאת באמצעות משיכה באחת משתי טבעות-בקרה שמעל לראשו. המאפשרות לו לסובב את המצנח ולהפנות את החללים אל הרוח כרצונו. כך יכול הצנחן לבקר את נפילתו בדיוקנות רבה עד מאוד.

בהצנחה רגילה מוכרחים המטוסים לטוס ברום נמוך למדי מעל לאזור-הצניחה — אך רום זה הוא עדיין גבוה עד כדי לחשוף אותם למכ"ם, ועם זאת נמוך עד כדי לעשותם פגיעים לאש נגד-מטוסית מן הקרקע. וחשוב מזה — המטוסים מתגלים על נקלה על ידי יחידות ה"תוקפן" שבשטח. רעה מזה, הצנחנים זקוקים גם לאיזור הצנחה גדול יותר וגם יותר זמן להתארגנות, מאחר שיש להם בקרה מעטה בלבד על היסחפותם ברוח, בעת ירידתם. כאמצעי נגד מגבלות אלה של הצניחה במצנח רגיל נאלצים לבחור באזור-הצנחה הנמצא במרחק רב מיחידות ה"תוקפן".

בהנחתת כוחות מן האויר באמצעות הליקופטרים, יבטל רעשם של ההליקופטרים את ההפתעה, ואפילו לא יתגלו כלי-הטיס על ידי מכ"ם ה"תוקפן", יתרה הרעש ביחידות ה"תוקפן" בכל האזור כולו, כי נחיתה מן האויר עומדת להתבצע אי-שם בקרבתן.

וכך, במצבים כגון זה שתואר לעיל, יהיו יתרונות רבים להפעלת צות קטן של חיילים שאומנו הן באורח-הפעולה של ה"ריינג'רים", והן בצלילת-רקיע.

(2) ריינג'רים — שם יחידות מסיפוס „קומנדו“ בצבא ארה"ב. — המער.

הצבאות בסימן תמורות

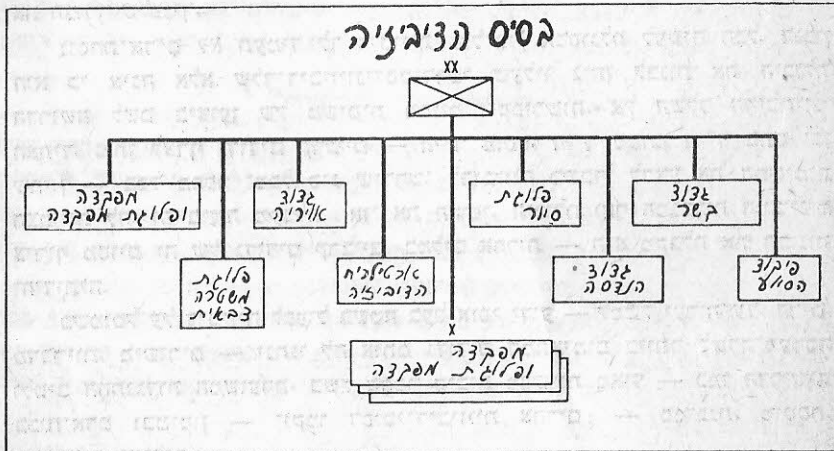
דרכו של אד"ם

(ארגון דיביוני מחודש)

הקול'ילויט' קרל פ. קייזר, צבא ארה"ב

אד"ם מתקדם במהירות בדרך התגשמותו מרעיון למציאות. מאז ה-25 במאי 1961, היום בו הודיע הנשיא קנדי על החלטתו לשדד את ארגון של דיביונות הצבא האמריקאי, כבר הונחו רבים מיסודותיו של הארגון המחודש. כבר הוכנו טיוטות לטבלאות-ארגון וציווד. פיקוד "הצבא הקונטיננטלי של ארצות-הברית" הספיק מאז להטיל על בתי ספר הצבאיים לכתוב ספרות הדרכה ואימונים לדיי-ביזיות החדשות; בתי-הספר כבר החלו לשלב בתכניותיהם את לימוד המבנה החדש ובעיותיו.

במהלך שנת הלימודים 1960-61 יכול היה "בית הספר לפיקוד ולמטה כללי" של צבא ארה"ב להשתית את הלימודים באחדים מהקורסים שבו על התפיסה הארגונית של אד"ם. תלמידי שנת 1961-62 יקבלו הדרכה בשני סוגי הדיביונות כאחד — הן דיביונות אד"ם והן הדיביוניה ה"פנטומית"; ואילו החל בסתיו 1962

ציור 1: "בסיס שליטה ושרותים משותף" לדיביונות אד"ם (ארגון דיביוני מחודש)

הפעלתם מצריכה רק שינויים קלים ומעטים בתכנית-הפשיטה. שטח קטן ליד היעד שניתן יהיה לזהותו מרום גבוה בחשכה כמעט מוחלטת, דרוש לכך. את הרוחות שבסמוך לפני-הקרקע ושגבהי-האוויר יש לחשב, למען יוכלו הצנחנים, לפי תוצאות החישוב, לתכנן את נקודת יציאתם מן המטוס, ואפשר יהיה לתכנן את רומי-הטיסה ונתיבי-הטיסה הן בשביל המטוסים המצניחים והן בשביל המטוסים שישגו עליהם ושיסייעו לבלבל את המכ"ם.

התכונות האפייניות האחרות לפעולה שכזאת — הפעולה בחשכה, תאום אש-הארטילריה, החזרת הצות הפושט על-ידי הליקופטר — רצוי שתופענה בכל מבצע של פטרול קטן, בלא להתחשב באמצעי שיגורו.

פיתוח אורחי-פעולה אלה והשימוש בהן יעניק למפקד גמישות חדשה בשיגור סיור למשימה-מיוחדת, או פטרול-קרב, אל חלקים נבחרים של שטח-המערכה. בעידן זה, בו נדרש המפקד לעשות יותר ויותר בפחות ופחות, עליו לנצל כל אורח-פעולה חדש, העשוי לסייע לו להשפיע על שדה-הקרב ולשלוט בו.

על אורך הרוח —

בא לכלל כעס — בא לכלל טעות.

מטות, קי"ו

טוב ארך אפים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר.

משלי ט"ו, ל"ב

תושבת כל ההוראה ב"בית הספר לפיקוד ולמטה כללי" על התפיסה הארגונית של אד"ם.

ספרות ההדרכה על ארגונה של דיביזיית אד"ם ותורת הלחימה שלה ברמה דיביזיונית, עתידה להתפרסם בקרוב, בצורת שתי חוברות-הדרכה — האחת, "הדיביזייה", תכלול את היסודות של ארגון כל דיביזיות אד"ם — בין חי"ר ובין אחרות — ותפעולן, האחרת, "בעיות הלוגיסטיקה בדיביזיה ומפקדת-השרותים", אף היא תהיה ישימה לגבי כל הדיביזיות.

חברות אחרות המטפלות ביחידות הנתונות למרותה של הדיביזיה ובהרבה נושאים מיוחדים, כגון מבצעים מוטסים, נכתבות-והולכות עתה על ידי בתי-הספר של החילות השונים. חלק גדול מספרות זו יהיה מוכן לפרסום בעוד מועד בכדי שההתארגנות על יסודות אד"ם תוכל להסתייע בה.

לפי התכנית צריכות דיביזיות אד"ם הראשונות להתארגן בראשית שנת 1962. כל הדיביזיות שבשירות פעיל וחלק של דיביזיות-המילואים צריכות להיות מאורגנות בשלמות על יסוד המבנה החדש במשך שנת 1963. טבלאות-ארגון-וצייד וספרות-הדרכה כבר יהיו בנמצא עד לאותה שעה כדי לשמש את הארגון החדש וסגלן צריך שיכלול מספר ניכר של בוגרי בתי-הספר חיליים בעלי ידיעה מספקת בהלכת אד"ם.

גזור צורת היחידה באופן שתספק את הצורך שלפניך

ההשקפה המונחת ביסוד אד"ם היא שיש לסגל את היחידה לכן, שתספק את הצורך שלפניך.

נוסחת-אד"ם לא תעמיד לך דיביזיית "כל-בו" המסוגלת לעשות הכל. הנכון הוא כי אינה אלא שלד-דיביזיוני-סטנדרטי שעליו ניתן לבנות את היכולת הדרושה לשם ביצוען של משימות מסוימות-מפורשות. אל השלד הדיביזיוני האחיד, ניתן לצרף גדודים קרביים — חי"ר מוטס, חי"ר ממוכן חי"ר סתם וכן שריון — בכל מספר ומכל סוג שידרשו לדיביזיה בשביל לבצע את המשימות הצפויות לה. הדיביזיה מקבלת אוי את האופי, היכולת ואף המגבלות המציינים צירוף מסוים זה של גדודים קרביים. במלים אחרות — היא מקבלת את תכונות יחידותיה.

כשמוטל על דיביזיה לפעול בשטח בעל אופי ידוע — למשל יערות-עד, הרים, מדבריות, מישורים — ינתנו לה אותם גדודים המתאימים ביותר לשדה-מערכה ולטיב ההתנגדות המשוערת. בשל מספר סיבות מעשיות מאוד — כמו הדרישות בכוח-אדם ובמימון — יוקמו דפוסי-דיביזיות אחדים: — ממוכנת, מוטסת, משוריינת ורגלית.

על מנת לפשט את תהליך "גזירת הגזרות", נקבע כי הגדודים-הקרביים

עצמם יהיו בעלי מבנה דומה. כל אחד מהם מורכב מפלוגות-מפקדה ומשלוש פלוגות זהות של החיל לו הוא משתייך. גדודי חי"ר, חי"ר מוטס, חי"ר ממוכן וטנקים, הינם בדרך-כלל בעלי אותו מבנה פרט לגיוונים באשר לסוג הציוד וכמותו.

עוד בתחילת מלחמת העולם השנייה נהגו מפקדי דיביזיות השריון של צבא ארה"ב "לגזור את גורתן" של המסגרות הכפופות להם, באופן שיתאימו לביצוע המשימות שהוטלו עליהן. כוחות-לוחמים עוצבו על-ידי סיפוח גדודים של הדרג-הלוחם לשלוש המפקדות הקטנות של צוותי-הקרב. גם אד"ם מאמץ רעיון זה של "גזירה" בתוך מסגרת הדיביזיה, בהחליפו את המונח "צוות-קרב", במונח "בריגדה". ללא גדודים של דרג-לוחם, אין הבריגדה אלא מפקדה קטנה ותו לא. נעדרת כל יכולת לחימה. כאשר הגדודים של דרג לוחם הוכפפו אליה, מקבלת הבריגדה — ממש כדיביזיה — את תכונותיהם של הגדודים ואופים.

גמישות ורב-תכליתיות אלו אינם מציינים את רמת-הבריגדה בלבד, התפישה הגורסת התאמת צוות-הגייסות למשימה מעמיקה לחזור עד לדרגי הגדוד והפלוגה. מפקד הבריגדה יכול להפעיל את יחידותיו מבלי שיספח אליהן יחידות-משנה אחרות; או שיכול הוא ליצור צוותי-קרב גדודיים על יסוד צירופים של יחידות-חילות אשר לדעתו ייטיבו לבצע את המשימות שהקצה להם. סיפוחים-הדדיים בין-גדודיים של פלוגות — היא הדרך לבנייתם של אותם צוותי-קרב-גדודיים. סיפוחים הדדיים של מחלקות, לשם בנייתם של צוותי-קרב פלוגתיים — זו הרחבה נוספת של תפיסת ה"התאמה" בה מדובר.

אד"ם מקנה לצבא תפיסת-יסוד ארגונית שתהלוך את צרכי המשימה — מרמת מיניסטריון-הצבא ומטה, עד לדרג הפלוגה.

סיוע-לוגיסטי "תיפקודי"

נוסף לכך מהוה אד"ם חזות חדשה של מספר רעיונות ישנים בדבר סיוע מנהלתי — והוא אף מסגל אחדים מרעיונות אלו לרמת הדיביזיה ולדרגים נמוכים ממנה. הוא מתנתק מן המסורת של סיוע על-ידי יחידות-שרותים נפרדות, שכל אחת מהן אחראית במישורין בפני מפקד הדיביזיה עצמו — ותחת זאת הוא קובע מפקדת-חזוקה ויוצר סיוע-לוגיסטי תיפקודי.

היחידות-המנהליות של הדיביזיה מקובצות ב"פיקוד השרותים". אין בכך משום חידוש. דרג א' דיביזיוני ופיקודי-שירותים היו בנמצא בעבר. החידוש הוא בכך שבכל הדיביזיות יהיה פיקוד-שרותים, וכל פיקודי-השרותים יהיו בעלי מתכונת דומה.

יחידות לוגיסטיות שבתוך פיקוד-השרותים מאורגנות כחתך "תיפקודי". אספקת חלקי-החילוף, כל פעולות האחזקה בשדה — בין של מנועים ובין של

מכשירי-אלחוט, יריעות או רובים — תעשה עליידי גודל-אחזקה. אספקה — למן מנות-מזון ועד לתלדוקרני, פרט לציוד רפואי — תעשה עליידי גודל-אספקה ותובלה. יחידות השרותים יאורגנו מראש לקראת אפשרות של פיצוץ ל"לבנים", כל "לבנה" כזו מסוגלת לתחזק צות-קרב — כאשר נבצר לעשות כן מיחידת-האם.

על השפעות התמורה הארגונית

מה תהיה השפעת אד"ם על צבא המחר? אחדות מהשפעותיו — כמו שינויים בתקני דיביזיות, שרטוטים חדשים בטבלאות הארגון, מספרים חדשים בלוחות-הארגון והציוד — ניכרים בעליל. כן מובן שהדיביזיה החדשה תזדקק לאנשים ולציוד — רביס-יותר. ברם, תהייה עוד תוצאות, שיתכן כי הן תתגלנה כחשור-בות ביותר — ואף אלו ניכרות לעין נוכח תפיסות היסוד של אד"ם — שהן: תפעול חילי-משולב — ותיפקוד לוגיסטי.

מזה שנים רבות היה צבא ארה"ב צבא החדור "תודעות חיליות". חיל-הרגלים היה "מלכת-הקרב", הארטילריה היתה ה"מלך"; השריון כינה עצמו "אורח-חיים". הקצינים היו משתלמים בכתיספר צבאיים של חיל-האספקה, שריון, חימוש וכיו"ב, בעלי דגש חילי, עד הגיעם לרמת "בית-הספר לפיקוד ולמטה כללי". עדיין יש לנו "אגודות חיליות" וכתבי-עת חיליים; וכל חיל וחיל, הגא בצדק במסורתו, מבקש להגביר את "רוח החיל".

אחדות מן היחידות אשר עד כה היו מזהים אותן לפי השייך החילי תאבדנה, בדיביזיה החדשה, את תו-הזיהוי הזה. יחידות חיל-אספקה ויחידות חיל-תובלה, אינן מופיעות עוד בטבלה הארגונית בתור שכאלו. אנשיהן נבלעו בתוך יחידות לוגיסטיות תיפקודיות. אחרת, במיוחד יחידות רגלים ושריון — נראה כי עתידות הן להתארגן ללחימה בצוותי-קרב. משמעות הדבר היא, כי מעתה יהיה על מפקדים, הן בחילות הלוגיסטים והן בחילות הלוחמים, — וברמות השונות עד לרמת-הפלוגה — לכוון את מחשבתם לתפעול על-חילי; — ולהתרחק מהלך-המחשבה "החילי" המסורתי. הדבר חיוני, אם אָמנם יש ברצוננו להפיק את מירב התועלת מתפיסת-אד"ם. אין זו "נבואת כליה" בשביל החילות והשרותים השונים, משום שתמיד נזדקק למומחים הקמים משורותיהם. אולם יש בדברים אלה משום תחזית להשתלבות הדוקה יותר של השרותים והחילות ברמה הדיביזיונית; וצורך מפורש במפקדים הבקיאים ומעורים-היטב במבצעים-משולבים.

אם מניחים אנו, כי אד"ם מכתוב גישה על-חילית מצד מפקדי בריגדות, גדודים ופלוגות — כיצד יש לפתח גישה זו? התשובה המתבקשת היא, כי אימון מפקדים בתפעול חילות-משולבים חייב להתחיל עתה ברמה נמוכה יחסית בכתיספר הצבאיים שלנו. אמת כי בתיספר שלנו לקציני ארטילריה, קציני שריון

וקציני רגלים מלמדים כבר עתה תפעול חילי-משולב. ברם, בתיספר אלה הינם, בראש-יבראשונה, בעלי דגש חילי. "בית-הספר לפיקוד ולמטה", המלמד את הרמה הדיביזיונית ומעלה — הוא השלב הנמוך ביותר במערכת בתיספר הצבאיים המוכר רשמית כמוסד על-חילי.

צרכי-הדרכה חדשים

אכן, אפשר להוכיח בנקל, כי מערכת בתיספר הצבאיים חייבת, איך-שהוא, לספק את הצורך בהוראת תפעול הציורופים החדשים של חילות ושירותים בשלבים נמוכים מזה של "בית-הספר לפיקוד ולמטה כללי". קיימות דרכים אחדות בהן ניתן לעשות זאת. אָמנם אין מגמתו של מאמר זה לפתח את התשובה הסופית לבעיה זו ולבעיות אחרות; אך דומה כי או שיהיה צורך לשנות את תכניות הלימודים של בתי הספר החיליים עד כדי כך שיחדלו להיות "חיליים" או שיהיה הכרח להקים בתיספר על-חיליים מתחת לרמת "בית-הספר לפיקוד ולמטה" בשביל קציני החילות-הלוחמים ובשביל קציני השרותים. אכן, כתוצאה מאד"ם עשויה מערכת בתיספר הצבאיים ללבוש צביון שונה לחלוטין.

עד כמה יהיה צורך, כתוצאה מאד"ם, להרחיק-לכת בהחדרת התפיסה ה"תיפקודית" למערכת הסיוע-הלוגיסטי? היוסיפו לתספק ולאחזק בחתך חילי נפרד, עליידי השרותים הטכניים הנפרדים, גם ברמת-קורפוס-ארמיה — או ברמת זירת-מלחמה, או אפילו ברמת מיניסטריין-המלחמה כולו? או שמא עתיד להתברר, כי תיפקוד לוגיסטי ברמת הדיביזיה אינו ברי-ביצוע ללא תיפקוד דומה בדרגים גבוהים יותר? יתכן, כי רק הנסיון ימציא לנו את התשובות הנכונות לשאלות אלו. ברם, נראה בעליל כי לאד"ם אָמנם תהיה השפעה רבה על המערך הלוגיסטי גם מעל לדרג הדיביזיוני.

הרעיון בדבר "בסיס שליטה ושירותים משותף" (ראה ציור 1) בשביל דיביזיות מכל הסוגים — ביחד עם חוברות-הדרכה משותפות, ברמת הדיביזיה, והאפשרות לקיים אימון חילי-משולב בדרג נמוך יותר — נותנים מקום לכמה קויי-מחשבה בדבר דמותו של קצין-העתיד. ברנש זה ירגיש, "כמו בבית" בכל דיביזיה שהיא — ותהיה זו ממוכנת, משורינת, מוטסת, או רגלית. הוא יהיה מסוגל לעבור בקלות מדיביזיה מסוג אחד לדיביזיה מסוג אחר, מבלי שיצטרך ללמוד צורות-ארגון חדשות.

מפקד גדוד-הרגלים הממוכן בצבא-העתיד חייב יהיה להרגיש "בבית" באותה מידה בדיוק הן בפקדו על כוח שעיקרו טנקים — והן בפקדו על כוח שעיקרו רגלים. חייב יהיה להרכיב את יחידות-המשנה שלו בצורה ובאופן אשר לדעתו ייטיבו להלום את המשימות אשר הקצה להן. עליו להיות מסוגל להתאים את

המשימות ואת הכוחות אשר בכוונתו להקצות למפקדי-המשנה שלו לתכונותיהם האישיות לנסייני-העבר שלהם.

תפיסת-אד"ם היא בגדר פסיעה הגונה קדימה לקראת השתלבות-גומלין של החילות והשירותים השונים בצוותי-קרב תכליתיים יותר. בעוד שאינה מבטלת את הצורך במומחים חיליים, יש בה משום מגמה להתרחקות מ„הדגשה“ חילית — ותזוזה לקראת גישה על-חילית. בטוח רחוק, עשויה להיות לאד"ם השפעה רבת-משמעות על מערכת בתי-הספר הצבאיים שלנו ועל תפישותינו בדבר ארגונים של שירותים לוגיסטיים ופעולותיהם. תפיסת-אד"ם חייבת להעמיד לנו מפקדים המסוגלים לנצל במלואן אפשרויותיהם ויכולתם של כל החילות והשירותים החשים עצמם „בבית“ בדיביזיה מכל סוג שהוא. אכן, עשוי עוד להתברר, כי אלו הן תולדותיה המרחיקות-לכת ביותר של תפיסת-אד"ם.

על הסודיות —

מלה בסלע — שתיקה בשנים.

מגילה, י"ח

אנשי שלומך יהיו רבים ובעל סודך — אחד מאלף.

בן-סירא ו', ה'

1717 טש"י

1717 טש"י
38 1717 טש"י
168281/7
0170 טש"י

50-1717